

Bureauonderzoek Archeologie en Bouwdossieronderzoek

Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Gemeente Rijssen-Holten

Opdrachtgever
BJZ.nu Bestemmingsplannen

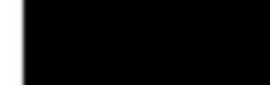
Projectnummer
151115

Kenmerk
MST/DIR/HAMA/151115

Eindredactie/kwaliteitscontrole

Paraaf

Datum
09-12-2015

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Colofon

Opdrachtgever BIZ.nu Bestemmingsplannen te Almelo

Project Bureauonderzoek Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen

Projectnummer 151115

Titel Bureauonderzoek Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen, gemeente Rijssen-Holten

Datum en versie 09-12-2015 versie 1.2 (concept)

Auteurs

Redactie - Hamaland Advies

Afbeelding voorzijde: Luchtfoto (bron: Google.maps).

Inhoud

Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	6
1.1 Inleiding en onderzoekskader.....	6
1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek	7
1.3 Werkwijze	7
1.4 Beleidskaders	7
1.5 Administratieve gegevens.....	9
2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel.....	10
2.1 Landschapsgenese.....	10
2.2 Historische ontwikkeling van Rijssen en het plangebied	13
2.3 Archeologische waarden	16
2.4 Bouwhistorische waarden.....	16
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel	16
2.6 Conclusie Bureauonderzoek.....	17
3 Conclusie en aanbeveling.....	18
3.1 Conclusie	18
3.2 Selectieadvies.....	18
3.3 Voorbehoud	18
3.4 Selectieadvies.....	18
Gebruikte literatuur	19
BIJLAGEN	20

Samenvatting

Hamaland Advies heeft in opdracht van BJZ.nu Bestemmingsplannen te Almelo een archeologisch bureauonderzoek en een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd voor het plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen, gemeente Rijssen-Holten. Het betreft een herontwikkeling van een voormalige detailhandelslocatie (ijzerwaren) met bovenwoning. Het onderzoek wordt uitgevoerd in verband met de voorgenomen herontwikkeling van het terrein met 6 appartementen. De nieuwe verstoringsdiepte van de bouwwerkzaamheden is tot circa 1 meter onder maaiveld.

Het plan bevindt zich in de ontwerpfase. Voor de ontwikkeling wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld, waarvoor het onderhavig onderzoek is uitgevoerd. Op grond van het bestemmingsplan (Kern 2010) heeft de locatie een hoge trefkans op archeologische vondsten. Het beleid van de gemeente is het uitvoeren van KNA conform onderzoek als het verstoorde oppervlak groter is dan 100m² en dieper dan 50cm – mv.

Het door Hamaland Advies uitgevoerde onderzoek bestaat uit een KNA conform bureauonderzoek dat aangevuld is met een bouwdossieronderzoek om de mate van verstoring van de ondergrond door de bestaande bebouwing en door eerdere bebouwing te kunnen vaststellen.

Conclusie

Op grond van de bestudeerde bronnen kan geconcludeerd worden dat het plangebied een hoge verwachting heeft op archeologische resten uit de periode vanaf de prehistorie. Door de realisatie van een woonhuis in 1911 en het latere winkelpand in 1959 is de bodem verstoord geraakt tot op een diepte van 1 m-mv. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat de aanleg van de funderingen en de vele verbouwingen en vergrotingen van het winkelpand tot een verstoring in de top van het dekzand hebben gezorgd. De kans dat er nog intacte archeologische niveaus in het plangebied aanwezig zullen zijn, is daardoor nihil.

Selectieadvies

Aangezien de top van het dekzand bij een intacte bodem binnen 80 cm-mv wordt verwacht en de bodem door de bestaande bebouwing (winkelpand) en eerdere bebouwing (woonhuis) vanaf 1911 reeds verstoord is geraakt tot op een diepte van 1 m-mv, is de kans nihil dat er ter plaatse van de bestaande bebouwing nog intacte archeologische niveaus aanwezig zijn. Uitsluitend zeer diepe grondsporen, zoals waterputten en haardkuilen, kunnen eventueel nog bewaard zijn gebleven. De trefkans op dergelijke sporen wordt echter laag ingeschat.

Op grond hiervan adviseren wij om geen inventariserend veldonderzoek te laten uitvoeren en het plangebied vrij te geven voor ontwikkeling

Voorbehoud

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Hamaland Advies erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Rijssen-Holten), die vervolgens een selectiebesluit neemt of vervolgonderzoek noodzakelijk is of niet.

Selectiebesluit

De resultaten en aanbevelingen uit dit rapport dienen te worden getoetst en onderschreven door het bevoegd gezag, gemeente Rijssen-Holten en diens adviseur, de regioarcheoloog van gemeente Rijssen-Holten (mw. drs. M. Nieuwenhuis), waarna zij een selectiebesluit zullen nemen.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 53 Monumentenwet 1988) kenbaar te worden gemaakt, om het

documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *"Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister".* Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort en de verantwoordelijk beleidsadviseur archeologie van de gemeente Rijssen-Holten.

1. Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Hamaland Advies heeft in opdracht van BJZ.nu Bestemmingsplannen te Almelo een archeologisch bureauonderzoek en een bouwdossieronderzoek uitgevoerd voor het plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen, gemeente Rijssen-Holten (zie

Afbeelding 1 en Bijlage 1). Het betreft een herontwikkeling van een voormalige detailhandelslocatie (ijzerwaren en gereedschapswinkel). Het onderzoek wordt uitgevoerd in verband met de voorgenomen herontwikkeling van het terrein tot 6 appartementen met parkeergelegenheid aan de achterzijde. De nieuwe verstoringsdiepte is circa 1 meter onder het maaiveld.

Het plan bevindt zich in de ontwerpfase. Het plangebied valt onder het bestemmingsplan Kern Rijssen 2010. Voor de ontwikkeling wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld, waarvoor het onderhavig onderzoek is uitgevoerd. Het te herontwikkelen perceel bevindt zich net buiten het historische centrum van Rijssen. Het perceel heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde. Het beleid van de gemeente is het uitvoeren van KNA conform onderzoek als het verstoorde oppervlak groter is dan 100m² en dieper dan 50cm – mv.

Het door Hamaland Advies uitgevoerde onderzoek bestaat uit een KNA conform bureauonderzoek dat aangevuld is met een bouwdossieronderzoek. Op basis van de onderzoeksresultaten is vastgesteld dat er geen intacte bodemopbouw meer te verwachten is onder de bestaande bebouwing.

De resultaten en aanbevelingen uit deze rapportage dienen te worden getoetst en onderschreven door het bevoegd gezag, gemeente Rijssen-Holten en diens adviseur, de Regionaal Archeoloog van gemeente Rijssen-Holten (mw. drs. M. Nieuwenhuis).

Afbeelding 1: Topografische kaart met de situering van het plangebied in het rode kader in de gele cirkel (Bron: Topografische Kaart 28D, 2003)

1.2 Doel en vraagstelling van het bureauonderzoek

Het doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verworven informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld.

De volgende vragen zullen, indien mogelijk, beantwoord worden:

- Wat is de bodemopbouw en de vermoedelijke intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?
- Kunnen er archeologische vindplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig zijn en zo ja welke en waar (welke diepte) en in welke vorm?

Het antwoord op deze vragen zal worden verwerkt in een archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied, waarbij aangegeven zal worden of een nader onderzoek door middel van boringen of proefsleuvenonderzoek nodig zal zijn of niet.

- Is aanvullend veldonderzoek door middel van boringen en/of proefsleuvenonderzoek noodzakelijk?

1.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (protocol 4002 Bureauonderzoek KNA, versie 3.3) en bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Afbakenen Plan- en onderzoeksgebied, vermelden overheidsbeleid, vaststellen consequenties toekomstig gebruik (KNA-LS01);
2. beschrijving van het huidig gebruik (KNA LSO2);
3. beschrijving van de historische situatie en de mogelijke verstoringen KNA LSO3);
4. beschrijving van de bekende archeologische, ondergrondse bouwhistorische en aardwetenschappelijke kenmerken (KNA LSO4);

5. het opstellen van een specifieke verwachting en formulering onderzoeksstrategie (KNA LSO5).

Om tot een gefundeerd archeologisch verwachtingsmodel te komen is voor het onderzoek relevant bronnenmateriaal geraadpleegd. Door informatie uit verschillende invalshoeken samen te voegen ontstaat de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de diverse brontypen en aan de hand hiervan een geïntegreerd archeologisch verwachtingsmodel op te stellen. De gegevens voor het bureauonderzoek zijn conform de 'Nieuwe richtlijnen voor bureauonderzoek, Het Oversticht, januari 2011' ontleend aan:

- Archis, het geautomatiseerde archeologische informatiesysteem voor Nederland;
- geomorfologisch, geologische, bodemkundig, topografisch en historisch kaartmateriaal;
- archeologische rapporten en publicaties;
- archeologische waardenkaart gemeente Rijssen-Holten (2010). (Deze is echter nog niet vastgesteld);
- Informatie van de AWN regio Twente en werkgroep AWN Twente-West (indien voorhanden);
- Bouwdossiers van het plangebied, geraadpleegd d.d. 02-12-2015 op het gemeentehuis in Rijssen.

1.4 Beleidskaders

Rijksbeleid

In 1992 werd in Valetta door de Ministers van Cultuur van de bij de Raad van Europa aangesloten landen het 'Europees Verdrag inzake de bescherming van het Archeologisch Erfgoed', beter bekend onder de naam 'Verdrag van Malta', ondertekend. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden. De nieuwe wet heeft zijn beslag gekregen via een wijziging van de Monumentenwet 1988, aanpassingen in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en enkele andere wetten en met de invoering van de Wabo (2010). Met de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg is het accent komen te liggen op het streven naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem (in situ) en het beperken van (de noodzaak van) archeologische opgravingen. Uitgangspunt van het nieuwe beleid is tevens het principe 'de verstoorder betaalt'. Bij het voorbereiden van werkzaamheden die het bodemarchief kunnen verstoren (zoals de aanleg van een weg, een nieuwe woonwijk, een bedrijventerrein), dient onderzocht te worden of daardoor archeologische resten verstoord kunnen worden. Als uit het onderzoek blijkt dat er archeologische waarden aanwezig zijn en deze niet ter plaatse behouden kunnen blijven, dan dient de initiatiefnemer van het werk de kosten te dragen die gepaard gaan met het opgraven en conserveren van de plaats. Met de introductie van de nieuwe wet zijn de kerntaken en bestuurlijke verantwoordelijkheden van gemeenten veranderd. Eén van de belangrijkste consequenties is, dat gemeenten een centrale rol is toegekend in de bescherming van archeologisch erfgoed. In de wet is bepaald, dat gemeenten door inzet van een planologisch instrumentarium het archeologisch belang dienen te waarborgen.

Bescherming van het archeologisch erfgoed kan onder meer vorm krijgen door in bestemmingsplannen regels ter bescherming van bekende en te verwachten archeologische waarden op te nemen. In de regelgeving is vastgelegd dat in het kader van een omgevingsvergunning van de aanvrager geëist kan worden dat hij een rapport overlegt waarin de archeologische waarde van het te verstoren terrein voldoende is vastgesteld. Voor de toetsing van archeologische waarden is een archeologisch bestel ontwikkeld, waarmee de archeologische waarde van een terrein bepaald kan worden door middel van een getrappt systeem van onderzoek. In het kader van het vrijstellingsbesluit volstaat in eerste instantie een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (IVO-K).

Provinciaal Beleid

Het provinciaal beleid van Overijssel t.a.v. cultuurhistorie en archeologische monumentenzorg is vastgelegd in de Omgevingsvisie Overijssel en bijbehorende Omgevingsverordening.

De hoofddoelen van het provinciaal archeologisch beleid zijn:

- De archeologische objecten, historisch landschap en gebouwde elementen (cultureel erfgoed) zijn de fysieke neerslag van menselijke activiteiten in het verleden. Het beleid gericht op het behoud c.q. de bescherming van deze voor Overijssel unieke waarden;
- Bij ontwikkelingen van functies aansluiten bij de waarden van cultureel erfgoed (archeologie, historisch landschap, monumenten). Dit betekent dat in een vroeg stadium van ruimtelijke planvorming de belangen van de archeologie moeten worden meegenomen;
- Het behoud van het archeologisch erfgoed in de bodem ter plekke (in situ).
- Financiële consequenties zijn in beginsel voor de initiatiefnemer;
- Duurzaam behoud en beheer van het archeologisch erfgoed ex situ (het depot), als behoud in situ onmogelijk blijkt.

Gemeentelijk beleid

Met de invoering van de Wet op de archeologische monumentenzorg in 2007 is de verantwoordelijkheid voor het bodemarchief gedelegeerd aan gemeenten. Gemeente Rijssen-Holten treedt daarom op als bevoegd gezag. De gemeente beschikt over een archeologische waarden- en beleidskaart voor het historische centrum van Rijssen en Holten (2008), de verwachting van de gebieden hierbuiten is nog niet bepaald. Verder zijn de landelijke en provinciale richtlijnen leidend voor het opstellen en toetsen van het onderhavig onderzoek.

Vanuit de gemeente is mevrouw drs. M. Nieuwenhuis als regioarcheoloog betrokken bij de toetsing van bestemmingsplannen van gemeente Rijssen-Holten.

1.5 Administratieve gegevens

Tabel 1: Gegevens projectgebied

Datum uitvoering	03-12-2015 tot en met 09-12-2015	
Opdrachtgever	BJZ.nu Bestemmingsplannen	
Uitvoerder	Hamaland Advies	
Bevoegd gezag	Gemeente Rijssen-Holten	
Beheer en plaats documentatie	Hamaland Advies, [REDACTED]	
Provincie	Overijssel	
Plaats	Rijssen	
Gemeente	Rijssen-Holten	
Toponiem	Esstraat 36-38	
Kaartblad	28 ^D	
x,y coördinaten		X,Y
	NW	232030, 480428
	NO	232067, 480412
	ZW	232028, 480414
	ZO	232062, 480400
Centrumcoördinaat		232046, 480414
Hoogte	13,58m +NAP (bron: www.ahn.nl, AHN2)	

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
 Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Kadastrale gegevens	Gemeente Rijssen-Holten, Sectie F, nr. 2027
CIS code/Archis onderzoekmeldingsnummer	3982133100
Oppervlakte plangebied	527m2
Oppervlakte onderzoeksgebied	527m2
Huidig grondgebruik	Detailhandel met opslag en bovenwoning
Toekomstig grondgebruik	Appartementen, parkeerplaatsen en bergingen
Bodemtype	Extrapolatie: zEZ23 Hoge Zwarte Enkeerdgrond en lemig fijn zand cHn21 Laarpodzolgrond leemarm en zwak lemig zand
Geomorfologie	11B3 Hoge Stuwwal
Geologie	Formatie van Bortel, laagpakket van Wierden op Formatie van Drenthe, Laagpakket van Gieten op Formatie van Drenthe, Laagpakket van Schaarsbergen
Periode	Laat-Paleolithicum t/m Nieuwe Tijd

2 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

2.1 Landschapsgenese

In de laatste ijstijd, het Weichselien (120.000-11.700 jaar geleden), bereikte het landijs Nederland niet. Tijdens het Pleniglaciaal veranderde het landschap in een open taiga-achtig landschap met vlechtende rivieren, geïsoleerde bosopstanden, dwergstruiken, heide en kruiden. Gedurende het Weichselien raakten de diverse dalsystemen voor een belangrijk deel opgevuld met smeltwaterafzettingen, veen en klei. Tussen 32.500 en 19.000 jaar geleden werd het steeds droger en kouder. Na de laatste IJstijd ontstond het huidige landschap.

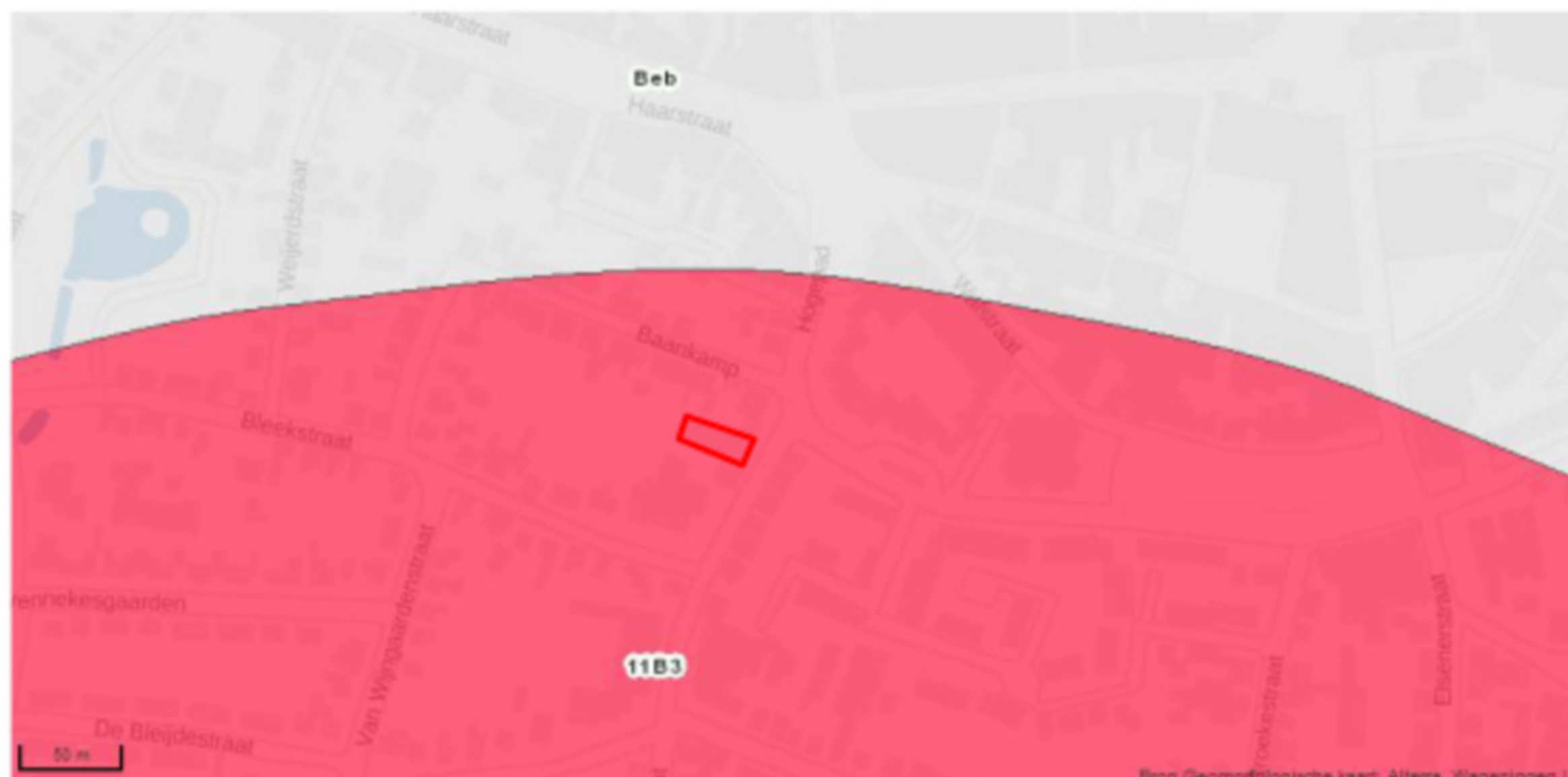
Geomorfologie en bodemgesteldheid

De afzettingen in het onderzoeksgebied zijn ontstaan in de laatste ijstijden, het Saalien en het Weichselien. Gedurende het Saalien werd landijs vanuit het noorden opgestuwd in zuidelijke richting. Hierbij werden diepe dalen uitgeschuurd en is zowel op de hoogten als in de dalen keileem en/of fluvioglaciaal zand afgezet. Ook werden stuwwallen opgeworpen. Tijdens de Weichsel-ijstijd heeft het ijs ons land niet bereikt. Een dergelijk koud klimaat is zeer droog. Hierdoor ontstonden sneeuw-, zand- en stofstormen. Het uitgestoven zand werd weer afgezet als een zanddek van vrij uniforme samenstelling. Op de hoge en droge dekzandruggen was akkerbouw mogelijk, echter de bodem was arm aan grondstoffen. Zodoende was men gedwongen om ook vee te houden, voor de bemesting. Op de heidevelden werden plaggen gestoken. Deze werden vermengd met mest op de akkers gebracht om de vruchtbaarheid op peil te houden. Deze techniek leidde tot het ontstaan van homogene, humushoudende bovengronden, die als het humusdek dikker is dan 50 cm, esdekken genoemd worden. Het gebruik om de grond te bemesten met potstalmest gaat terug tot ongeveer 800 na Chr., het eind van de Vroege Middeleeuwen. Deze delen hebben in de loop van de eeuwen gezorgd voor de fysieke ophoging van de oude bouwlanden (enkeerdgronden) met zo'n 80 tot 120 cm. Als het bouwland uitgeput raakte, vond nieuwe ophoging plaats of creëerde men nieuwe esdekken veelal iets verder gelegen van de oorspronkelijke bewoningskern. De dekzandruggen zijn vanwege hun hoge ligging, vaak in combinatie met de aanwezigheid van water, in gebruik genomen door de prehistorische mens. De activiteiten van bewoning en / of bewerking laten sporen na in de ondergrond. Hoge enkeleerdgronden worden gekenmerkt door het voorkomen van een dikke plaggenlaag. De dikte van deze laag heeft er voor gezorgd dat de sporen in de ondergrond buiten het bereik van de ploeg en andere landbouwwerktuigen zijn gebleven.

Het plangebied ligt lithostratigrafisch in de Formatie van Bortel, Laagpakket van Wierden. De Formatie van Bortel, Laagpakket van Wierden bestaat uit dekzand, eolisch fijn tot matig grof zand uit de glaciële periodes (ijstijden).

In de diepere ondergrond bevinden zich afzettingen van de Formatie van Drenthe. De Formatie van Drenthe bestaat uit glaciële en periglaciële (afzettingen van gletsjers of afzettingen die in de onmiddellijke nabijheid van de gletsjers werden gevormd). De Formatie van Drenthe bestaat in het plangebied uit twee verschillende laagpakketten. Het eerste is het Laagpakket van Gieter. Dit pakket bestaat uit keileem (grindhoudende klei en leem), afgezet in grondmorenes onder de ijskap. Deze ligt op het laagpakket van Schaarsbergen dat bestaat uit fluvioglaciële gelaagde zanden uit sandrs en kameterrassen.

De geomorfologische kaart (Archis) typeert het gebied als Hoge Stuwwal (11B3, zie Afbeelding 2).

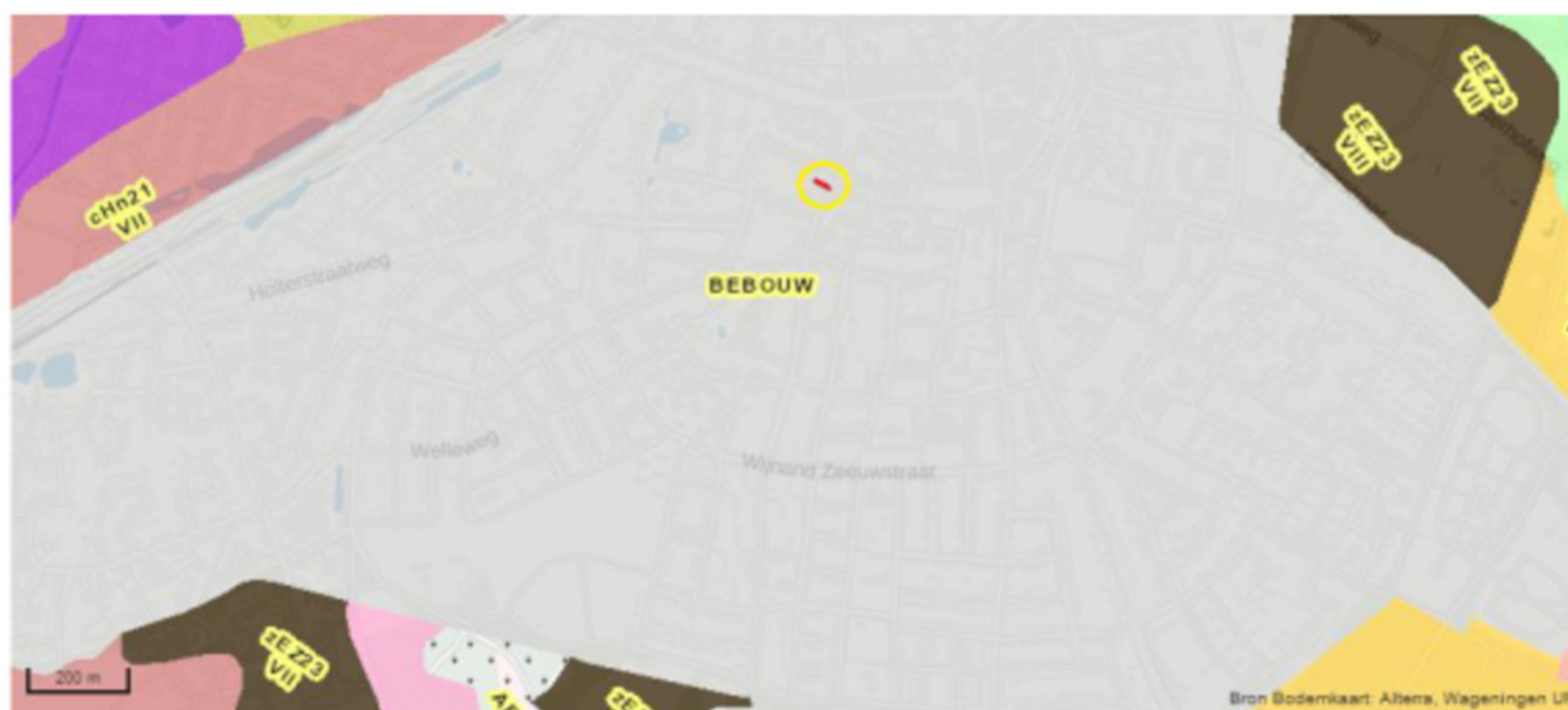
Afbeelding 2: Geomorfologische kaart met het plangebied in het rode kader (Bron: Archis 3)

Bodem

Het plangebied ligt in de bebouwde kom van Rijssen en is derhalve op de bodemkaart niet gekarteerd. Extrapolatie van gegevens buiten de bebouwde kom wijst uit dat de bodem bestaat uit een Hoge Zwarte Enkeerdgrond bestaande uit lemig fijn zand met een esdek van meer dan 50 cm (zEZ23, Zie Afbeelding 3) of een Laarpodzolgrond bestaande uit leemarm en zwak lemig zand waarop een esdek van minder dan 50 cm is opgebracht (cHn21).

Grondwater

Het plangebied heeft grondwatertrap VIII (G.H.G. >140 cm onder het maaiveld, G.L.G. > 160 cm onder maaiveld) of VII (G.H.G. > 80-140 cm onder het maaiveld, G.L.G. > 120 cm onder het maaiveld).

Afbeelding 3: Bodemkaart met het plangebied in het rood in de gele cirkel (Bron: Archis3)

Hoogte

Op de Algemene Hoogtekaart Nederland is te zien dat het plangebied lager ligt dan de stuwwal in het zuiden. Het heeft een maximale hoogte van 13,58m +NAP (zie Afbeelding 4).

Afbeelding 4: Hoogtekaart van het plangebied binnen het rode kader (bron: AHN2).

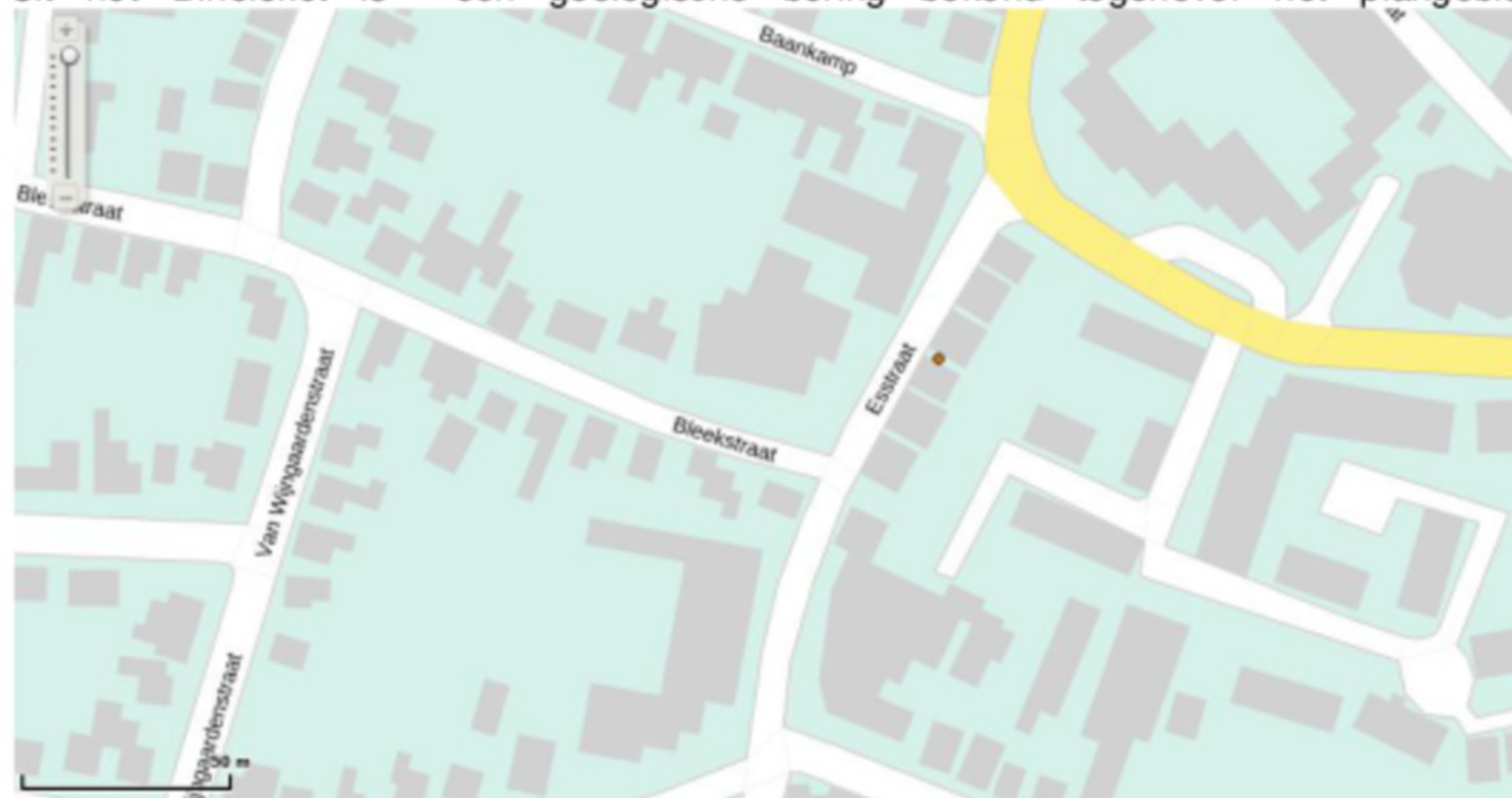
Gaafheid bodem

Het plangebied is bebouwd. Uit het bestuderen van de bouwdossiers bij gemeente Rijssen-Holten is gebleken dat het plangebied waarschijnlijk tot 1 m –mv is verstoord.

Milieu- en geotechnische gegevens

Het project bevindt zich nog in de ontwerpfase, waarin nog geen planvorming is voorzien. Derhalve zijn nog geen actuele milieutechnische- en geotechnische rapporten voorhanden bij de opdrachtgever.

Uit het Dinoloket is één geologische boring bekend tegenover het plangebied (zie

Afbeelding 5).

De boring met nummer B28D0884 geeft een beeld van de bodem tot op een diepte van 4 meter. De bovenste laag tot 1,10 m -mv wordt aangeduid met zand. Daaronder bestaat de bodem tot 2,90 m – mv uit matig grof, zwak grindig zand. Onder deze laag bevindt zich een 60 cm dik pakket uiterst grof, zwak grindig zand en vanaf 3,50 m – mv tot 4,00 m – mv matig grof zand.

Afbeelding 5: Ondergrondse gegevens (bron:dinoloket.nl)

2.2 Historische ontwikkeling van Rijssen en het plangebied

De eerste vermelding van Rijssen komt voor in 1188. Rijssen beschikte toen al over een stenen kerkje op het hoogst gelegen deel van de nederzetting. In 1243 ontving Rijssen stadsrechten om een versterkt punt te bezitten van bisschop Otto III. Al snel werd de stad omwijd. Het land rondom de stad was deels in gebruik als landbouwgrond en was deels nog woeste natuur.¹

Vooraf tussen 1584 en 1588 heeft Rijssen veel geleden tijdens de Gelderse Oorlogen en de Tachtigjarige oorlog. De stad was toen al geen vesting meer; het was waarschijnlijk al voor 1560 ontmanteld. Een grote brand in 1662 verwoestte het stadshuis en de archieven.²

Het stadje had veel profijt van de linnen- en katoenweverijen, waarvoor de goederen via de Regge werden aangevoerd. Desondanks was er sprake van armoede in Rijssen. Het grootste gedeelte van de bevolking bestond uit boeren die hun boerderijen in het westelijk deel van Rijssen hadden. De ambachtslieden, handelaren en schippers die van de textielindustrie leefden, vertoefden in het oostelijk deel van de stad.³

Vanaf het begin van de negentiende eeuw begon zich naast de textielindustrie een steenindustrie te ontwikkelen. De groei van de industrie zorgde voor uitbreiding van de infrastructuur. Zo werd er rond 1840 een kanaal gegraven dat in verbinding stond met de Regge. Daarnaast was in 1842 de weg Holten-Rijssen-Wierden gereed. Door de stagnerende aanvoer van katoen in de jaren 60 van de negentiende eeuw, ging men over tot de productie van jute. Met de opening van de spoorlijn Deventer-Almelo in 1888 kreeg de economie van Rijssen opnieuw een impuls.⁴

Vanwege de voortschrijdende industrialisatie in Rijssen verdween de thuisarbeid en ging men steeds meer in de fabrieken werken. Ook kwamen er veel arbeiders van buiten de stad. Dit zorgde voor een behoefte aan woningbouw en zorgde voor het verrijzen van veel arbeiderswoningen.⁵ In het plangebied stond tevens zo'n arbeiderswoning. In 1958 werd deze woning omschreven als een krot en vervangen door nieuwbouw (zie Bouwhistorische waarden).

Plangebied

¹ Boshoven et al. 2010, 57.

² Boshoven et al. 2010, 57.

³ Boshoven et al. 2010, 57.

⁴ Boshoven et al. 2010, 58.

⁵ Boshoven et al. 2010, 58.

Het plangebied is op historische kaarten als volgt aangegeven:

- Op de Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland uit 1773-1794 staat in het plangebied geen bebouwing afgebeeld en is het gelegen in een landbouwgebied (Bron: Versfelt 2003).
- Op de Kadastrale kaart 1811 en ingekleurde Kadastrale kaart 1832 (Rijssen, Overijssel, sectie B, Blad 04) heeft het plangebied de functie van bouwland en ligt op het noordelijk deel van een groot perceel (nr. 1417). De Esstraat heeft dan nog de naam 'Den Esch Steege' (zie Afbeelding 6). Van het naastgelegen perceel (nr. 1416) is bekend dat het gebruikt werd als bouwland.⁶ Het is zeer waarschijnlijk dat dit ook het geval is voor het perceel waar het plangebied ligt.

Afbeelding 6: Ligging van het plangebied in 1811 in het rode kader (Bron: Minuutplan Rijssen, sectie B, blad 04).

- Op de Topografische Militaire kaart van 1830-1850 (Kadaster, kaartnummer 28_3rd) is nog geen bebouwing aanwezig en fungeert het plangebied nog als bouwland. Op de Topografische Militaire kaart van 1848 (von Motz) is één gebouwtje aanwezig in de nabijheid van of in het plangebied.
- Op de Topografische Militaire kaart van 1911 is voor het eerst langs de hele straat bebouwing aanwezig, en is het dus zeker dat er een gebouw aanwezig is op het plangebied (zie Afbeelding 7). Mogelijk gaat het hier om de arbeiderswoning die in 1939 wordt beschreven in de bouwdossiers van de gemeente Rijssen-Holten.
- Op de Topografische kaart uit 1954 is ook bebouwing zichtbaar op het achterterrein (zie Afbeelding 8).
- Pas op de topografische kaart van 1976 wordt een groter gebouw weergegeven in het plangebied (zie Afbeelding 9).
- Tot de huidige tijd ontwikkeld de bebouwing in het plangebied zich verder met uitbreidingen.

⁶ Watwaswaar.nl

Afbeelding 7: Situatie in 1911 met het plangebied binnen het rode kader (bron: Topografische Militaire kaart nr. 378, 1911)

Afbeelding 8: Situatie in 1954 met plangebied in het rode kader (Bron: Topografische kaart nr. 28D, 1954).

Afbeelding 9: Situatie in 1976 met plangebied in het rode kader (Bron: Topografische kaart nr. 28D, 1976)

2.3 Archeologische waarden

In het plangebied zelf heeft nog niet eerder archeologisch onderzoek plaatsgevonden.

Voor het inzien van bekende archeologische waarden in of in de nabijheid van het plangebied wordt normaliter gebruik gemaakt van Archis. Helaas is door de overgang van Archis 2 naar Archis 3 de informatie slechts beperkt raadpleegbaar, waardoor voor dit bureauonderzoek ook geput is uit informatie uit DANS.

In een straal van 500 meter rond het plangebied zijn enkele archeologische onderzoeken uitgevoerd. Het merendeel hiervan bestaat uit bureau- en booronderzoeken waarvan geen rapporten beschikbaar zijn op DANS. Van twee proefsleuvenonderzoeken zijn wel gegevens beschikbaar. Dit betreft een proefsleuvenonderzoek van MUG Ingenieursbureau uitgevoerd in 2010 en een proefsleuvenonderzoek van Synthegra, uitgevoerd in 2012. Het onderzoek van MUG vond plaats in de binnenstad van Rijssen aan de Grotestraat. Tijdens dit onderzoek werd duidelijk dat een groot deel van het opgegraven gebied was verstoord. Wel werden er resten aangetroffen van een verhandel of glaszetter en werd duidelijk dat op de achtererven meer bouwwerken stonden dan op de kadastrale kaarten was weergegeven.⁷ Het proefsleuvenonderzoek van Synthegra vond plaats in de Kerkstraat-de Hagen. Tijdens dit onderzoek werden de resten van voormalige stadsomwalling aangetroffen, ook werd een 6 meter brede droge gracht aangetroffen. Er bestaat een redelijke kans dat de vestingwerken aan de buitenzijde van de gracht hebben doorgelopen.⁸

2.4 Bouwhistorische waarden

Op 2 december 2015 zijn de bouwdossiers voor dit adres van de gemeente Rijssen-Holten bestudeerd. De bestudeerde dossiers zijn: 636 (1939, 1958-59, 1961 en 1963), 696 (1968), 89 (1972) en 135 (1984). Op grond van het uitgevoerde cartografisch onderzoek blijkt dat het plangebied ergens voor 1911 moet zijn bebouwd. Voor die tijd was het perceel in gebruik als bouwland. In 1939 werd in de bouwdossiers een beschrijving opgenomen van een arbeiderswoning op Esstraat 36-38. In 1959 werd een vergunning verleend voor het vervangen van deze arbeiderswoning, inmiddels beschreven als krot, door een winkelhuis (damesmode) met woning. Onder de woonkamer werd een kelder aangelegd van 2 bij 2,5 meter en 2,08 meter diep. De uitgraving voor het pand werd opgevuld met zand tot 50 cm – peil. Gedurende de jaren 60 en 70 van de vorige eeuw werd de winkel en berging meerdere keren uitgebreid. In 1984 vestigde zich een ijzerwarenwinkel in het winkelpand. Hiervoor werd een magazijn over de gehele lengte van het perceel gebouwd. De fundering werd op 1 m – mv aangelegd. De top van het dekzand wordt op circa 80 cm -mv verwacht.⁹ Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat de aanleg van de funderingen en de vele verbouwingen en vergrotingen van het winkelpand tot een verstoring in de top van het dekzand hebben gezorgd. De kans dat er nog intacte archeologische niveaus in het plangebied aanwezig zullen zijn, is daardoor nihil.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel

Op grond van de bekende geologische-, landschappelijke-, aardkundige-, archeologische- en historische gegevens in- en rond het plangebied kan de archeologische verwachting worden bepaald. Het plangebied heeft een dubbelbestemming met een hoge archeologische waarde.

Het plangebied ligt volgens de bodemkaart op een hoge stuwwal. Stuwwallen zijn gebieden die wat betreft hoogteligging, reliëf en bodemvochtigheid een hoge positie innemen in het dekzandlandschap. Het gaat meestal om relatief uitgestrekte, homogene, golvende gebieden, opgebouwd uit Jong Dekzand. Deze gebieden zijn altijd in gebruik geweest als woonplaats, begraafplaats en/of akkerland. Daarnaast bevindt het plangebied zich net buiten de historische kern van Rijssen. Deze factoren wijzen op een hoge archeologische verwachting.

⁷ De Roller 2010.

⁸ Spitzers 2012.

⁹ Van der Kuijl 2012, 6.

Echter, op basis van de bestudeerde bouwdossiers is de verwachting dat het grootste deel van het plangebied tijdens het bouwen van de huidige bebouwing is verstoord. Het bodemonderzoek zal uit moeten wijzen in hoeverre dit klopt.

Tabel 3: Archeologische verwachting

Periode	Verwachting	Verwachte vindplaatstypen	Verwachte grondlaag (diepte)
Late Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	Hoog	Restanten van oude verkavelingen, ontginningssporen, esgreppels. Tevens resten van bewoning.	in of direct onder de oude akkerlaag
Vroege Middeleeuwen	Hoog	Nederzettingsterreinen, resten ijzerbewerking, begravingen.	direct onder de oude akkerlaag of de top van de C-horizont (dekzand)
Romeinse Tijd	Hoog	Nederzettingsterreinen, resten ijzerbewerking, begravingen.	direct onder de oude akkerlaag of de top van de C-horizont (dekzand)
Bronstijd - IJzertijd	Hoog	Nederzettingsterreinen, urnenvelden, resten van smeedhaarden, meilers	top van de C-horizont
Mesolithicum-Neolithicum	Hoog	Nederzettingsterreinen, jachtkampen, Vuursteenvindplaatsen, haardplaatsen	top van de C-horizont

2.6 Conclusie Bureauonderzoek

Op basis van het bestemmingsplan heeft het plangebied een hoge verwachting voor vindplaatsen vanaf het Laat-Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd. De landschappelijke gegevens sluiten hierop aan. Echter, door de aanleg van de bebouwing in de tweede helft van de 20^e eeuw en diverse latere uitbreidingen van het winkelpand is de ondergrond in het plangebied tot 1 meter – mv verstoord. Op basis van de beschikbare bodemgegevens en resultaten van eerdere booronderzoeken en gravende onderzoeken in de omgeving door Hamaland Advies (Van der Kuijl, 2012), Synthegra (Spitzers, 2012) en MUG ingenieursbureau (De Roller, 2010) kan herleid worden dat de top van het dekzand op een diepte tussen 70 cm-mv en 80 cm-mv verwacht wordt. Daaruit kan herleid worden dat potentiële archeologische spoor- en vondstniveaus in het plangebied reeds verstoord zijn. Uitsluitend zeer diepe grondsporen, zoals waterputten en haardkuilen, kunnen eventueel nog bewaard zijn gebleven. De trefkans op dergelijke sporen wordt echter laag ingeschat.

3 Conclusie en aanbeveling

3.1 Conclusie

Op grond van de bestudeerde bronnen kan geconcludeerd worden dat het plangebied een hoge verwachting heeft op archeologische resten uit de periode vanaf de prehistorie. Door de realisatie van een woonhuis in 1911 en het latere winkelpand in 1954 is de bodem verstoord geraakt tot op een diepte van 1 m-mv. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat de aanleg van de funderingen en de vele verbouwingen en vergrotingen van het winkelpand tot een verstoring in de top van het dekzand hebben gezorgd. De kans dat er nog intacte archeologische niveaus in het plangebied aanwezig zullen zijn, is daardoor nihil.

3.2 Selectieadvies

Aangezien de top van het dekzand bij een intacte bodem binnen 80 cm-mv wordt verwacht en de bodem door de bestaande bebouwing (winkelpand) en eerdere bebouwing (woonhuis) vanaf 1911 reeds verstoord is geraakt tot op een diepte van 1 m-mv, is de kans nihil dat er ter plaatse van de bestaande bebouwing nog intacte archeologische niveaus aanwezig zijn. Uitsluitend zeer diepe grondsporen, zoals waterputten en haardkuilen, kunnen eventueel nog bewaard zijn gebleven. De trefkans op dergelijke sporen wordt echter laag ingeschat.

Op grond hiervan adviseren wij om geen inventariserend veldonderzoek te laten uitvoeren en het plangebied vrij te geven voor ontwikkeling.

3.3 Voorbehoud

Bovenstaand advies vormt een zogenaamd selectieadvies. Met nadruk wijst Hamaland Advies erop dat dit selectieadvies nog niet betekent dat reeds bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zullen namelijk eerst moeten worden beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Rijssen-Holten) en diens adviseur, de regioarcheoloog van gemeente Rijssen-Holten (mw. drs. M. Nieuwenhuis), die vervolgens een selectiebesluit neemt of vervolgonderzoek noodzakelijk is of niet.

3.4 Selectieadvies

De resultaten en aanbevelingen uit dit rapport dienen te worden getoetst en onderschreven door het bevoegd gezag, gemeente Rijssen-Holten en diens adviseur, de regioarcheoloog van gemeente Rijssen-Holten (mw. drs. M. Nieuwenhuis), waarna zij een selectiebesluit zullen nemen.

Verder dient te allen tijde bij het afgeven van een omgevingsvergunning de wettelijke meldingsplicht (ex artikel 53 Monumentenwet 1988) kenbaar te worden gemaakt, om het documenteren van toevalsvondsten te garanderen: *"Degene die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet dan wel redelijkerwijs moet vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), meldt die zaak zo spoedig mogelijk bij onze minister".* Deze aangifte dient te gebeuren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort en de verantwoordelijk beleidsadviseur archeologie van de gemeente Rijssen-Holten.

Gebruikte literatuur

Berendsen, H.J.A., 2005. Landschappelijk Nederland. De fysisch-geografische regio's. Assen.

Berendsen, H.J.A., 2004. De vorming van het land. Assen (Fysische geografie van Nederland).

Boshoven, E.H., A. Buesink, N.J. Krekelbergh, H.M.M. Geerts, L.A. Tebbens, J.M.J. Willems, 2010. Gemeente Rijssen-Holten. Een archeologische inventarisatie, verwachtings- en beleidsadvieskaart. BAAC rapport V-07.0478.

Kuijl, E.E.A., van der, 2012. Quickscan Archeologie Plangebied Oranjestraat te Rijssen. Hamaland Advies, Zelhem.

Kuijl, E.E.A. van der, 2012. Sloopbegeleiding en waarderend proefsleuvenonderzoek t.b.v. realisatie van een Woonzorgcomplex aan de Oranjestraat en De Hagen te Rijssen. Hamaland Advies, Zelhem.

Spitzers, T.A., 2012. Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven. Kerkstraat-de Hagen. Gemeente Rijssen-Holten. Synthegra Rapport S120382.

Roller, de G.J., 2012. Archeologisch proefsleuvenonderzoek Grotestraat te Rijssen, gemeente Rijssen-Holten (OV). MUG-publicatie 2010-123.

Geraadpleegde websites:

www.archis.nl; voor informatie over waarnemingen, vondsten, onderzoeken, Bonneblad, geomorfologie, bodem en GWT

<http://www.gpscoordinaten.nl/converteer-gps-coordinaten.php> voor convertering GPS naar RD

<http://www.ruimtelijkeplannen.nl/> voor informatie over het bestemmingsplan van het plangebied

www.watwaswaar.nl; voor informatie historische kaarten

www.ahn.nl; voor informatie hoogte

www.dans.easy.nl voor rapporten

<http://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens> voor informatie over boringen in de omgeving

www.google.maps voor luchtfoto en gpscoordinaten

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

BIJLAGEN

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Bijlage 1: Topografische kaart met plangebied in het rode kader (Bron:
www.AHN.nl)

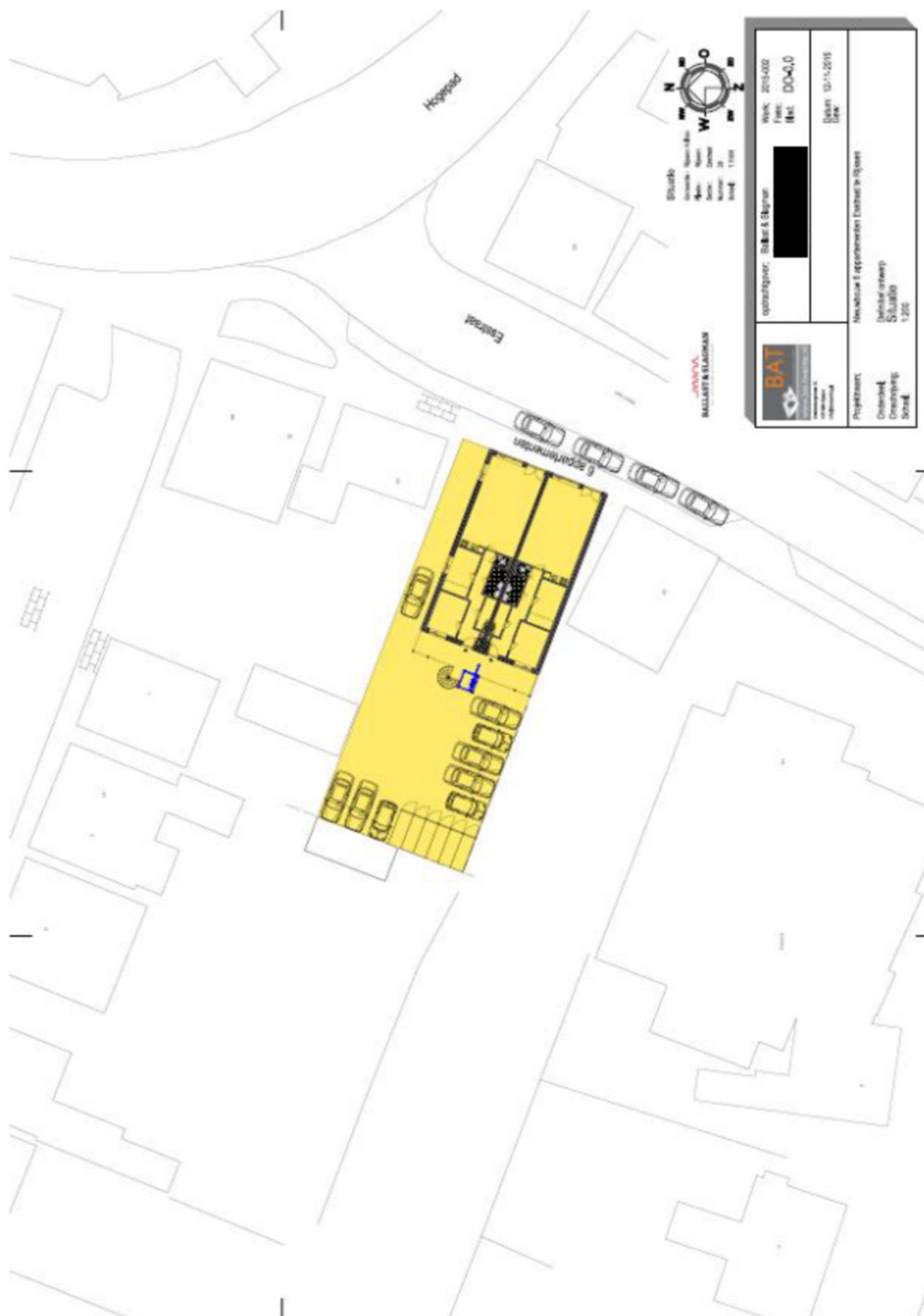
Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Bijlage 2: Definitief ontwerp voor de geplande nieuwbouw

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
 Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Stuvia
 Auteurs: Openbaar
 Afzet: Open
 Serie: Open
 Nummer: 20
 Versie: 1.000

BALLAST & SLAEMAN

	Opdrachtgever: Ballast & Slagman		Werk: 2015-002
			Fase: 100 DO-0.0
Projectnaam: Oorspronkelijk Omschrijving: Schaal:	Nieuw bouwen 6 appartementen Esstraat te Rijssen		Datum: 10-11-2015
	Definitief ontwerp Stuvia 1:200		Uitgave:

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Bijlage 3: Overzicht van geologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

BO

- IVO-V
IVO-X
IVO-W
IVO-K-G
IVO-W-G
AB
AMK
JKAW
ROB
ARCHS
BP
CAA
GLG
GHG
MV
NAP
ROD
STROKA
- Buivervonderzoek
Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. verkennende boringen
Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. kartende boringen
Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. staandende boringen
Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. kartende profielen
Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. waardenrij profielen
Archeologische Begleiding
Archeologische Monumenten Kaart
Indicatieve Kaart Archeologische Waarden
Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
ARCHeologie Informatie Systeem
Before Present
Centraal Archeologisch Archief
Gemiddeld Langste Grondwaterstand
Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand
Mareveld
Nieuw Amsterdams Peil
Rijks Geologische Dienst
Stichting Bodem Karting

Paleolithicum: tot 8000 vC	PALEO	vroeg: 800 – 600 vC midden: 500 – 250 vC laat: 250 – 12 vC	LUZV
vroeg: tot 300.000 C14	PALEOV		LUZM
midden: 300.000 – 35.000 C14	PALEOM		LUZL
laat: 35.000 C14 – 8800 vC	PALEOL	Romeinse tijd: 12 vC – 450 nC	ROM
laat A: 35.000 – 16.000 C14	PALEOLA	vroeg: 12 vC – 70 nC	ROMV
laat B: 16.000 C14 – 8800 vC	PALEOLB	vroeg A: 12 vC – 25 nC	ROMVA
Mesolithicum: 8800 – 4000 vC	MESO	vroeg B: 25 – 70 nC	ROMVB
vroeg: 8800 – 7100 vC	MESOV	midden: 70 – 270 nC	ROMM
midden: 7100 – 6450 vC	MESOM	midden A: 70 – 160 nC	ROMMA
laat: 6450 – 4000 vC	MESOL	midden B: 150 – 270 nC	ROMMB
Neolithicum: 5000 – 2000 vC	NEO	laat: 270 – 450 nC	ROML
vroeg: 5000 – 4200 vC	NEOV	laat A: 270 – 350 nC	ROMLA
vroeg A: 5000 – 4800 vC	NEOVA	laat B: 350 – 450 nC	ROMLB
vroeg B: 4800 – 4200 vC	NEOVB	Middelenieuw: 450 – 1500 nC	XME
midden: 4200 – 2850 vC	NEOM	vroeg: 450 – 1050 nC	VMJE
midden A: 5000 – 3400 vC	NEOMA	vroeg A: 450 – 525 nC	VMJA
midden B: 3400 – 2850 vC	NEOMB	vroeg B: 525 – 725 nC	VMJB
laat: 2850 – 2000 vC	NEOL	vroeg C: 725 – 900 nC	VMJC
laat A: 2850 – 2450 vC	NEOLA	vroeg D: 900 – 1050 nC	VMJD
laat B: 2450 – 2000 vC	NEOLB	laat: 1050 – 1500 nC	LMJE
BRONSD: 2000 – 800 vC	BRONS	laat A: 1050 – 1250 nC	LMJA
vroeg: 2000 – 1800 vC	BRONSV	laat B: 1250 – 1500 nC	LMJB
midden: 1800 – 1100 vC	BRONSM	Nieuwe tijd: 1500 – heden	
midden A: 1800 – 1500 vC	BRONSA	A: 1500 – 1650 nC	NTA
midden B: 1500 – 1100 vC	BRONSB	B: 1650 – 1850 nC	NTB
laat: 1100 – 800 vC	BRONSL	C: 1850 – heden	NTC
LUZ: 800 – 12 vC	LUZ	Onbekend	XXX

Metaalvoorwerpen	Metaalvoorwerpen	Steenvoorwerpen	Steenvoorwerpen
Brons	MBR	Bernsteen	SBA
Goud	MAU	Bergkristal	SBE
Lijp	MFE	Digbasa / gips / gips / gips / gips / gips	SDI
Koper	MCL	Glt	SGI
Leid	PB	Graniet / gips	SGR
Messing	MME	Jadest / nethet	SJA
Metaal	MPX	Kalk (steen)	SKA
Tin of lood legering	MISN	Lelaten	SLE
Zilver	MAG	Marmar	SMA
Organisch	Organisch	Oxal	SOK
Bol, deeltje	OCB	Steen	SXX
Bol, metaal	OMB	Tefel / balsa / balsa	STE
Bol, onbekend	OBX	Tuften	STU
Gewei	OGG	Vuursteen	SVU
Hout	OHX	Zandsteen / kwartsiet	SZA
Hout / houtskool	OPH		
Ivoor	OOI	Onbekend	XXX
Leer / huid / bont	OOL	Niet van toepassing	---
Organisch	OOX		
Organisch, dierlijk	OOX	Glas	GLS
Organisch, menselijk	OMX	Keramiek	KER
Organisch, plantaardig	OPX	Stak	SLAK
Schelp	OO6		
Textiel: katoen / linnen / wol / zijde	OTE		

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

A-horizont: Minier (mens) bovengrond. Indien er uitpoeling van materiaal optreedt, heeft deze uitpoelingshorizont ook een A-horizont.
B-horizont: Inspanningshorizont. Een horizont waarvan door inspanning uit een hoger liggende horizont humus, (zand of klei)restanten zijn toegevoegd.
C-horizont: Een horizont die weinig of niet veranderd is door bodemvorming, de moederbodem. Men kan aannemen dat de bovenliggende, al dan niet door bodemvorming veranderde, horizonten uit soortelijk materiaal zijn ontstaan.
Eensgrond: Gronden met een goed ontwikkelde, dorken, humeuze bovengrond. De dorken bovengrond verschilt duidelijk van kleur met de ondergrond, in de ondergrond heeft geen duidelijke profielontwikkeling plaatsgevonden.
Edelek: De bovengrond van een bodem die is ontstaan door een jarenlang gebruik als bouwland. Een edelek is bijvoorbeeld te vinden bij een ontaardgrond.
Gyfla: Afgevoerd organisch materiaal dat bezinkt en bijdraagt tot de veenvorming.
Inhumalegraf: Graf voor (bij)begrafing (al dan niet in een sarcofaag van hout, lood of steen).

140 y BP	Litho-stratigrafie	Chronostratigrafie	Vegetatie	Archeologische periodes	Cultuurnamen
-1500 v Chr.	Duitse III	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-1000	Duitse III	Subatlantisch		Karolingische tijd	
-500	Formele van Nieuwkoop	Subatlantisch		Mesolithicum	
-3	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-300	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-1000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-1500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-2000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-2500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-3000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-3500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-4000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-4500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-5000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-5500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-6000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-6500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-7000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-7500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-8000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-8500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-9000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-9500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-10000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-10500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-11000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-11500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-12000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-12500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-13000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-13500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-14000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-14500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-15000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-15500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-16000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-16500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-17000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-17500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-18000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-18500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-19000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-19500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-20000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-20500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-21000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-21500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-22000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-22500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-23000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-23500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-24000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-24500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-25000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-25500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-26000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-26500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-27000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-27500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-28000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-28500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-29000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-29500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-30000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-30500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-31000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-31500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-32000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-32500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-33000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-33500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-34000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-34500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-35000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-35500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-36000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-36500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-37000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-37500	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-38000	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-38500	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	
-39000	Duitse I	Subatlantisch		Late Mesolithicum	
-39500	Duitse I	Subatlantisch		Midden Mesolithicum	
-40000	Duitse I	Subatlantisch		Vroege Mesolithicum	

Bron: EA, WA, van, H. Serf, en P.J. Wolter, 1988. Archeologie in Nederland, de gids van het bodemonderzoek. Amsterdam / Afdeling.

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Bijlage 4: Beschikbare informatie uit de bouwdossiers

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Bestudering bouwdossiers Esstraat 36-38 te Rijssen, gemeente Rijssen-Holten, 2-12-2015

Dossier 636 – vanaf 1939 t/m 1963 ()

1939

Beschrijving van een arbeiderswoning met welwaterput op Esstraat 36-38, sectie F no. 834.

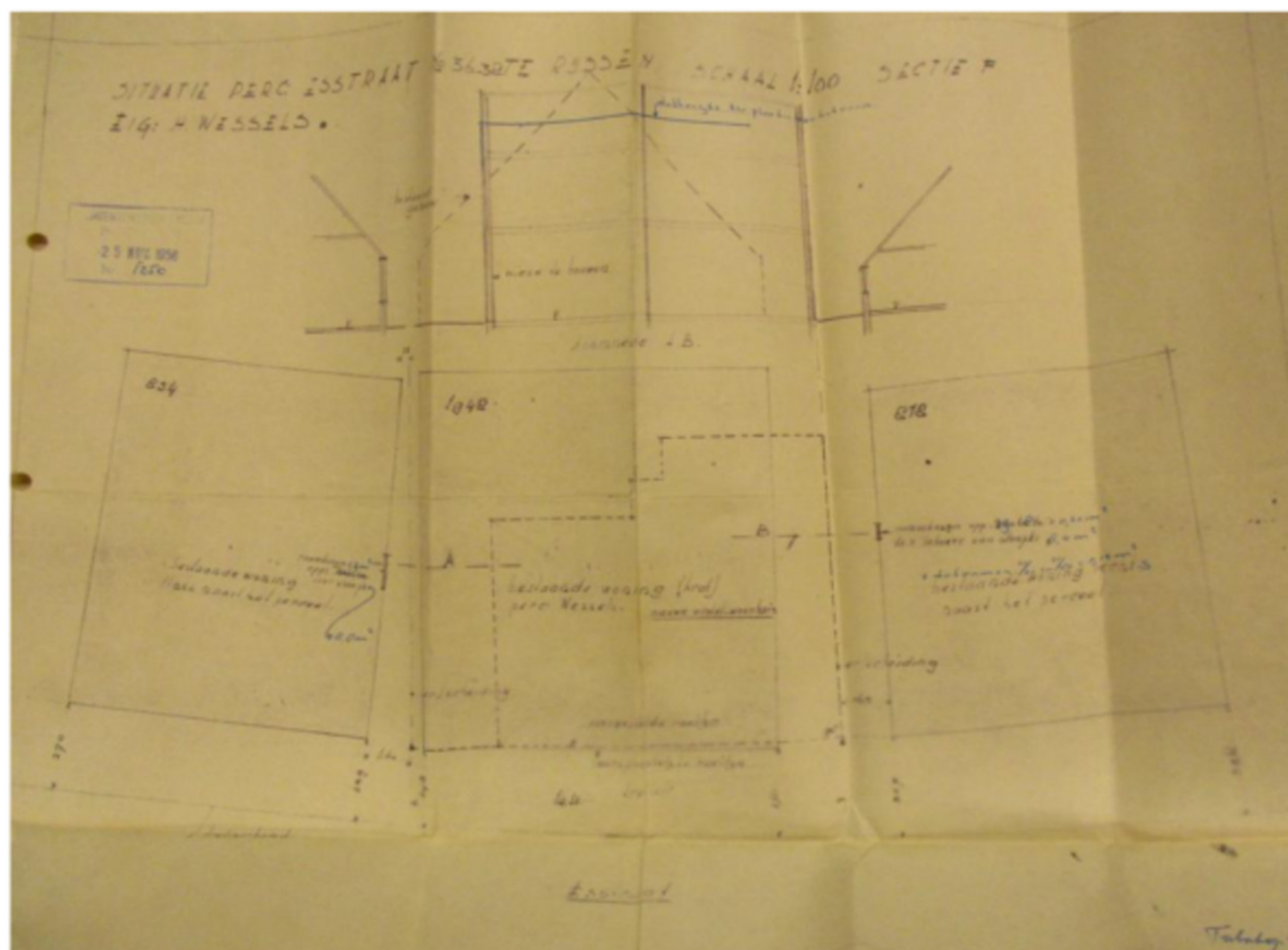

Foto 1. bestaande situatie 1958

1959

Mededeling dat een bouwvergunning wordt verleend voor de bouw van een winkelhuis ter vervanging van het bouwvallige pand Esstraat 36-38, mits de rooilijn wordt aangehouden. Zoals die op bijgaande tekening staat aangegeven.

Bouwvergunning verleend op 13 juni 1959

Vervanging van het pand aan de Esstraat 36-38 door de heer (timmerman) uit Rijssen. Kadastraal bekend als Sectie F nr. 1948. Verzoek tot bouw van een winkelpand en woning. Diepte van het perceel bedraagt 28 meter. De vaste zandbodem ligt 120 cm –peil. De uitgraving wordt met zuiver zand opgehoogd onder de houten vloeren tot 50 cm – peil. De aanlegbreedte van de fundamenteën bedraagt 55 cm (buitenmaat), en 33 cm (binnenmuren). De funderingen komen te liggen op 108 cm –mv.

Alle muren worden van een trasraam voorzien tot de hoogte van 50 cm –peil tot 30 cm + peil. Het trasraam komt 38 cm onder de omringende grond te liggen. Dikte van de binnenmuren bedraagt 11 cm.

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

Er worden een kelder aangelegd van 2x2,5m. De aanlegdiepte is 208 cm –peil. Dikte van de muren bedraagt resp. 22 en 27 cm. Dikte van de vloer is 3 lagen = 18 cm. Afdekking van de kelder bestaat uit gewapend beton. De vloeren van de woonvertrekken komen 12 cm boven het maaiveld te liggen.

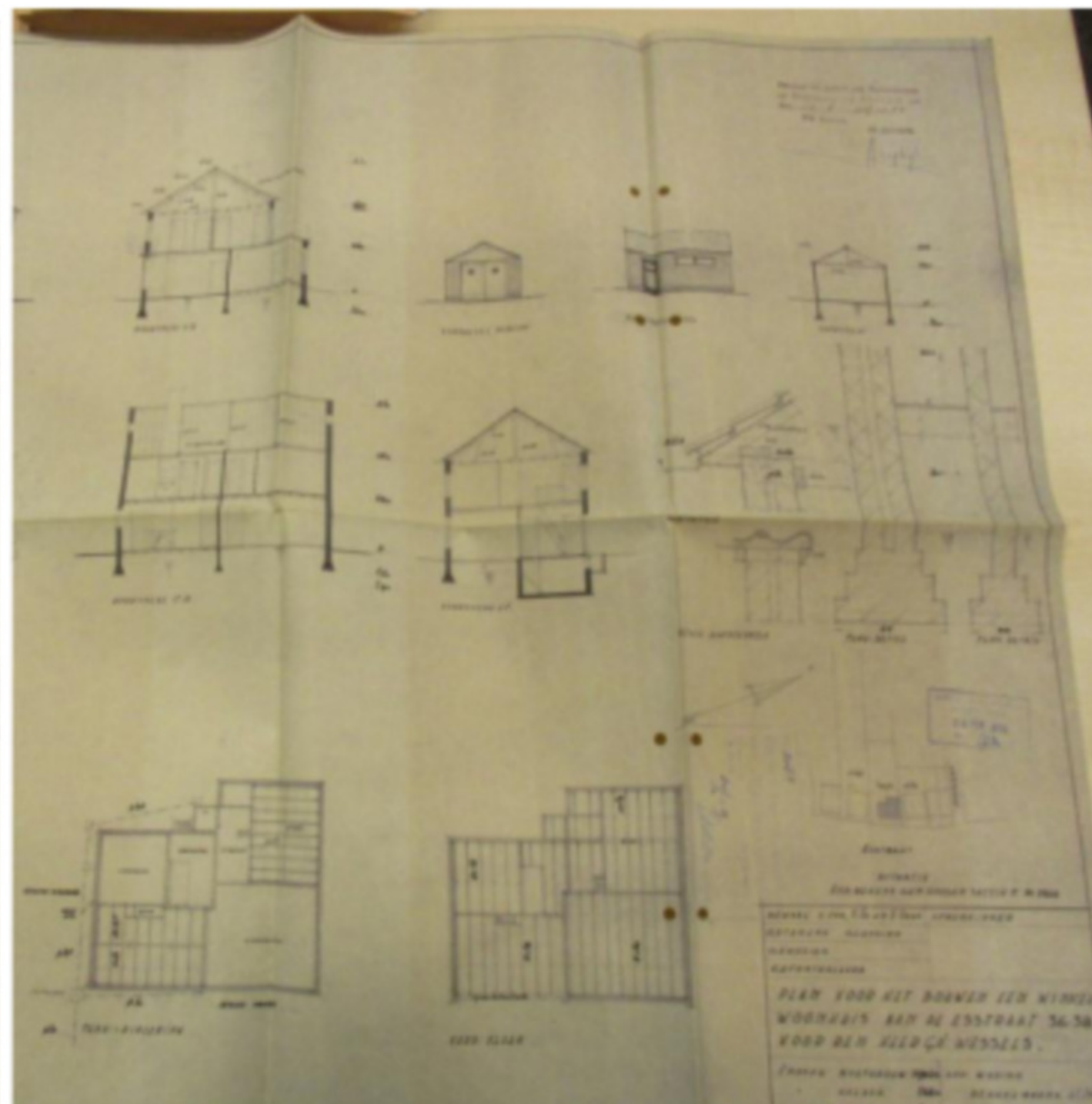
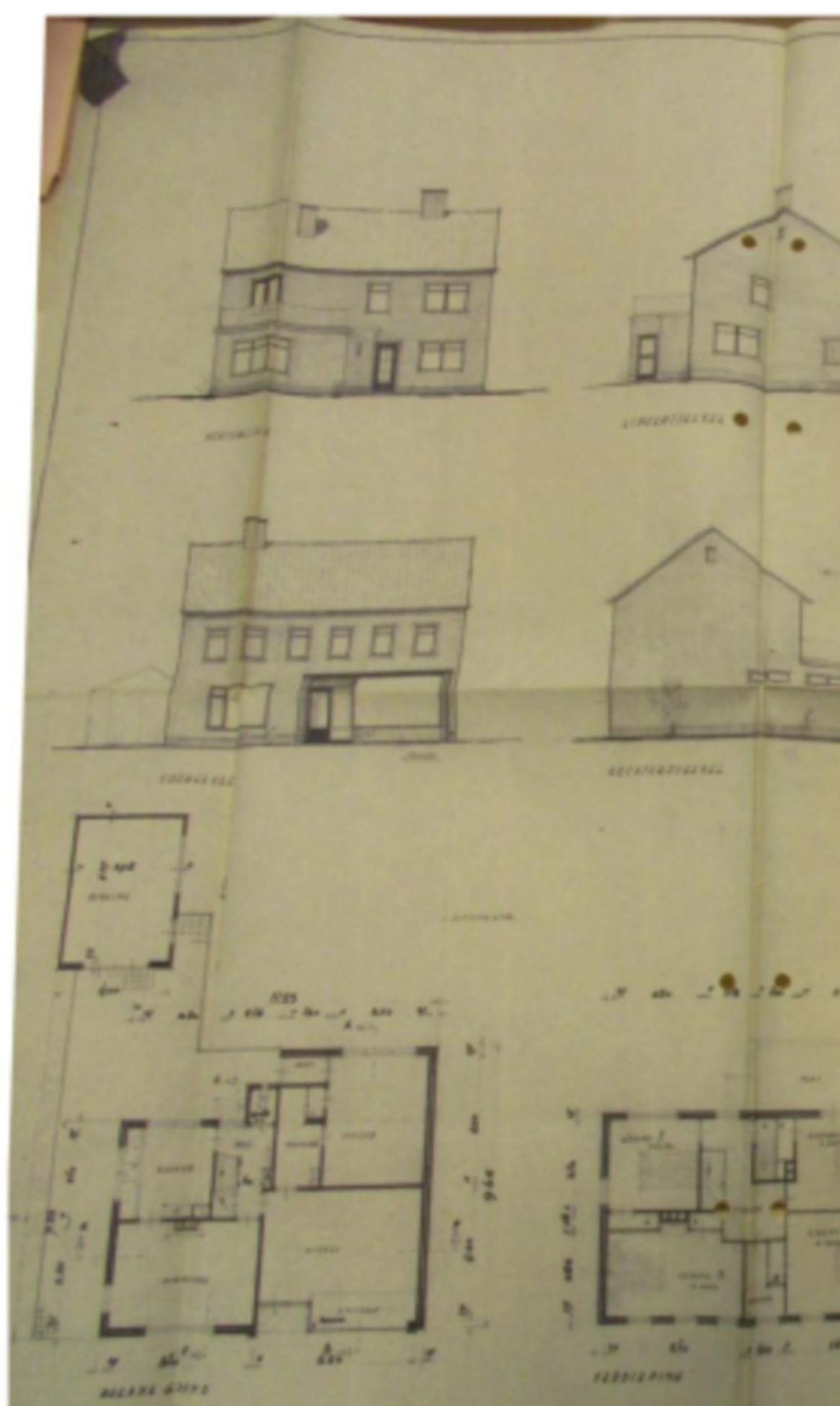

Foto 2 en 3. bouwtekening winkel- woonhuis 1958

1961

Verzoek van [REDACTED] voor het verlenen van een vergunning voor het verbouwen van zijn winkel/woonhuis op de Esstraat 36 (sectie F. no. 2027). Uitbreiding met 31,5m² van de winkel. De fundering van de uitbreiding wordt 1,20m –mv aangelegd. De uitbreiding is 4,98m diep en 5,65m breed.

Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

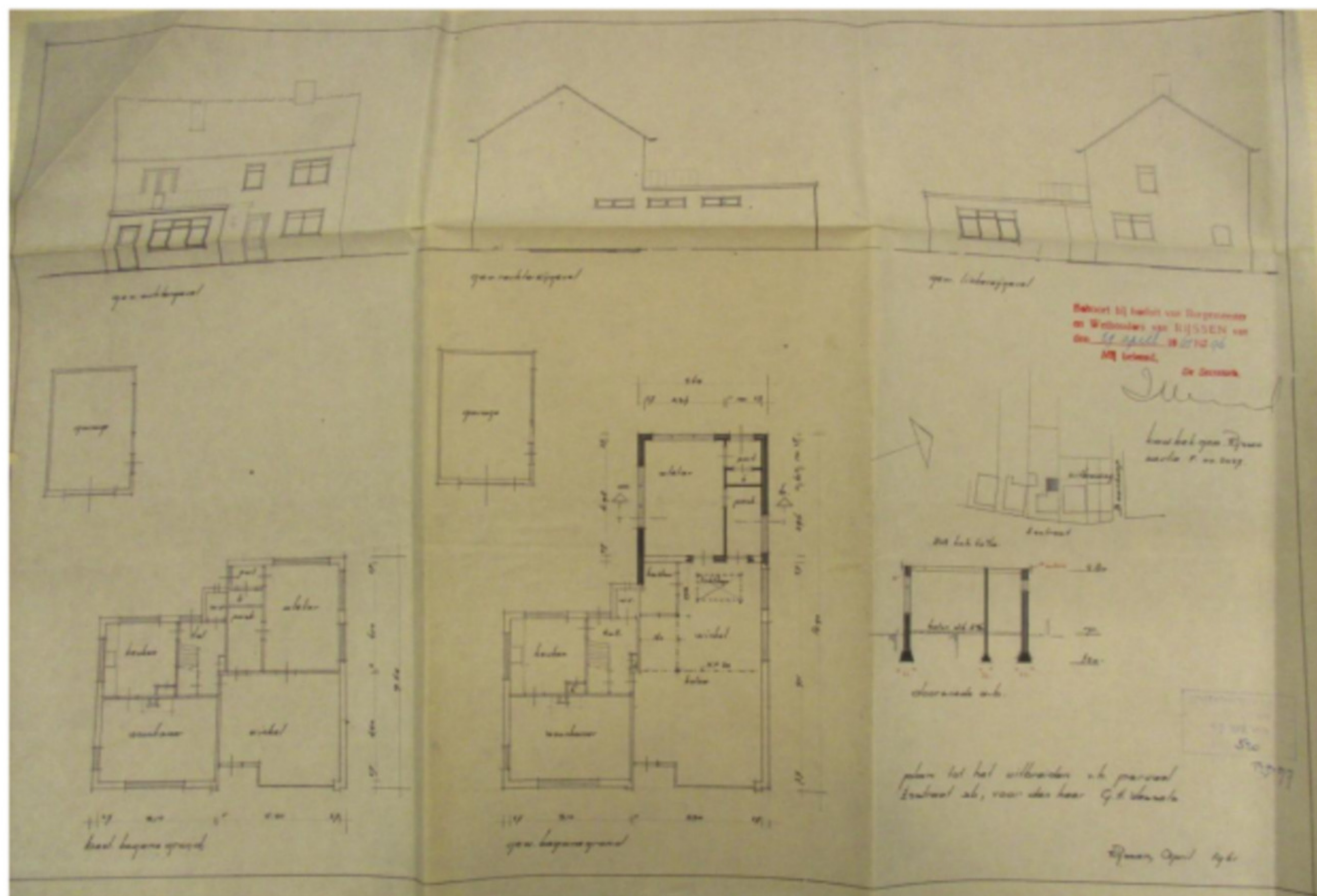

Foto 4. Uitbreiding 1961

1963

Verzoek voor een vergunning tot het verbouwen van een garage-berging door G.H. Wessels. Garage wordt uitgebreid met 16,8m² (wordt verlengt met 4,06 meter).

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
 Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

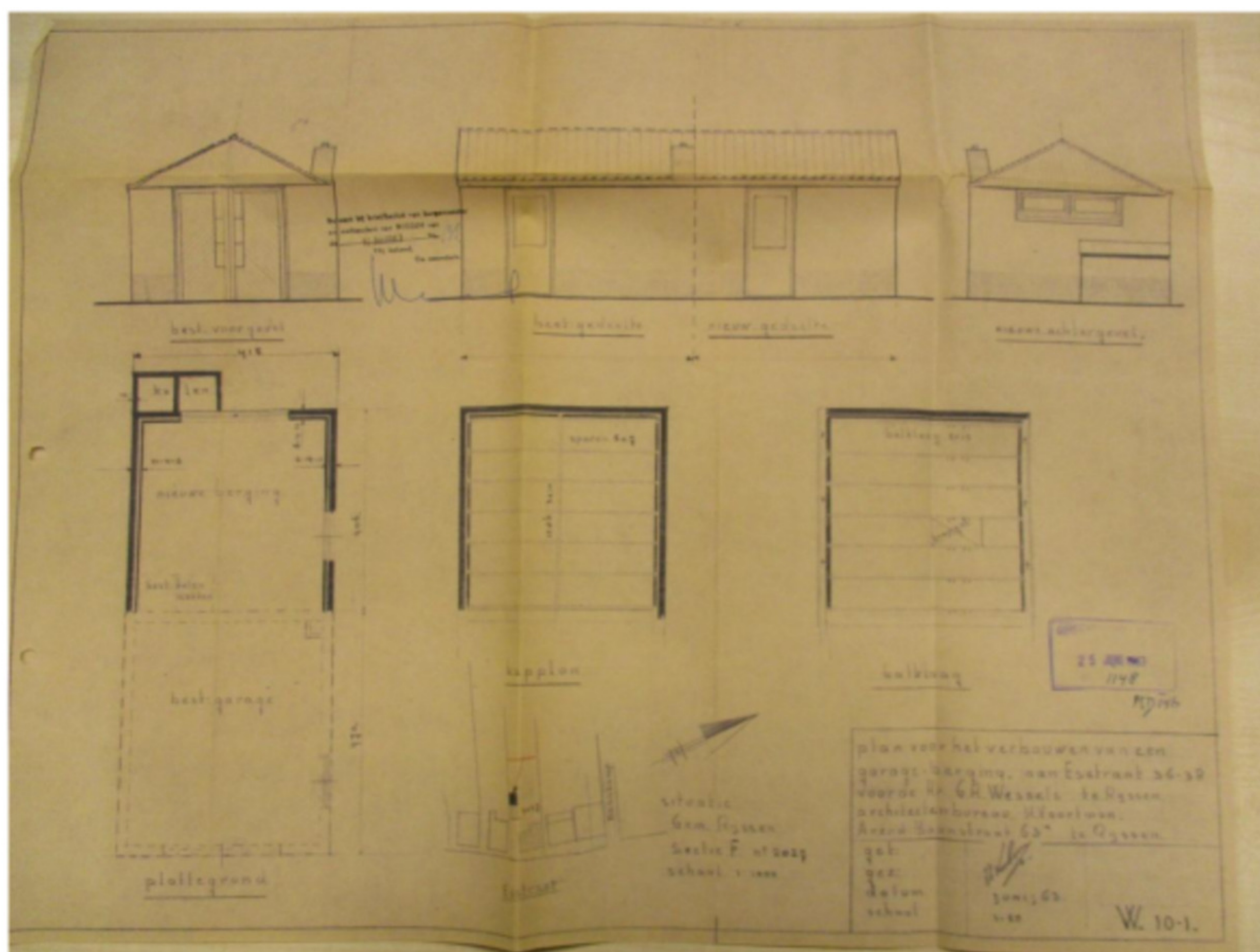

Foto 5. Uitbreiding berging 1963

Dossier 696 - 1968 ([REDACTED] dames modezaak)

Verzoek om bouwvergunning door [REDACTED] voor het geheel of voor een gedeelte vernieuwen of veranderen van een woon- en winkelhuis aan de Esstraat 36-38 te Rijssen (Sectie F, nr. 2027). Voorgevel blijft behouden en het perceel is 16,5 m diep. De aanlegbreedte van de fundamenteën bedraagt 55 cm. De onderkant van de fundamenteën is 1,05m onder de tegen het gebouw aansluitende buitengrond gelegen. Alle opgaande muren worden van een trasraam voorzien met een hoogte van 30cm +mv. tot 40cm -mv. Buitenmuren zijn 27 cm dik, de binnenmuren 11 cm. Aan de kelder worden geen veranderingen aangebracht.

Dossier 89 - 1972 ([REDACTED])

Verzoek tot verlening vergunning voor het uitbreiden van het winkelpand aan de achterzijde. Voorgenomen verbouwing voldoet niet aan bouwverordening en bestemmingsplan en wordt niet in zijn geheel goedgekeurd. Het groen gearceerde deel mag wel doorgang vinden en betreft dus een uitbreiding van de verbouwing. Bijgaande tekening laat de plannen voor dit deel zien. Verstoring vindt plaats circa 1 m -mv.

Foto 6. Groen gearceerd de toegestane uitbreiding in 1972

Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

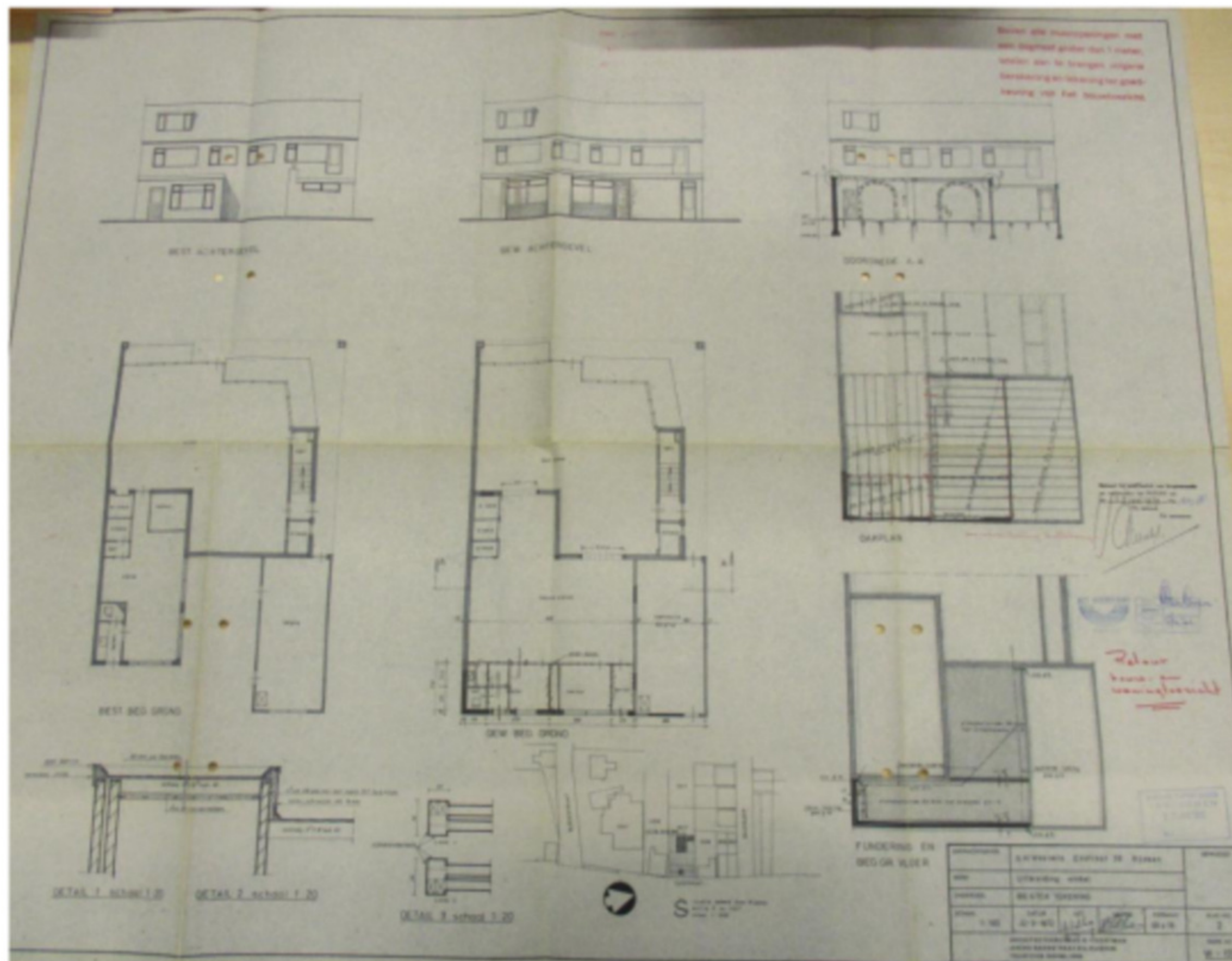

Foto 7. Uitbreiding 1972

Dossier 135 - 1984 ([REDACTED])

De heer H.A. Bremmer uit Hellendoorn vraagt een vergunning voor het gedeeltelijk vergroten van de opslag c.q. voorraadruimte van het winkelpand aan de Esstraat 36-38. De bruto vloeroppervlakte van het bouwwerk bedraagt 230m². Bodemafsluiting wordt verricht met klapzand. Bij deze uitbreiding wordt de voorheen geweigerde uitbreiding aan de achterzijde van het perceel gerealiseerd. Het hele perceel is hierna bebouwd. De funderingen zijn 1m – mv.

Project : BO Archeologie en Bouwdossieronderzoek Plangebied Esstraat 36-38 te Rijssen
Kenmerk : MST/DIR/HAMA/151115

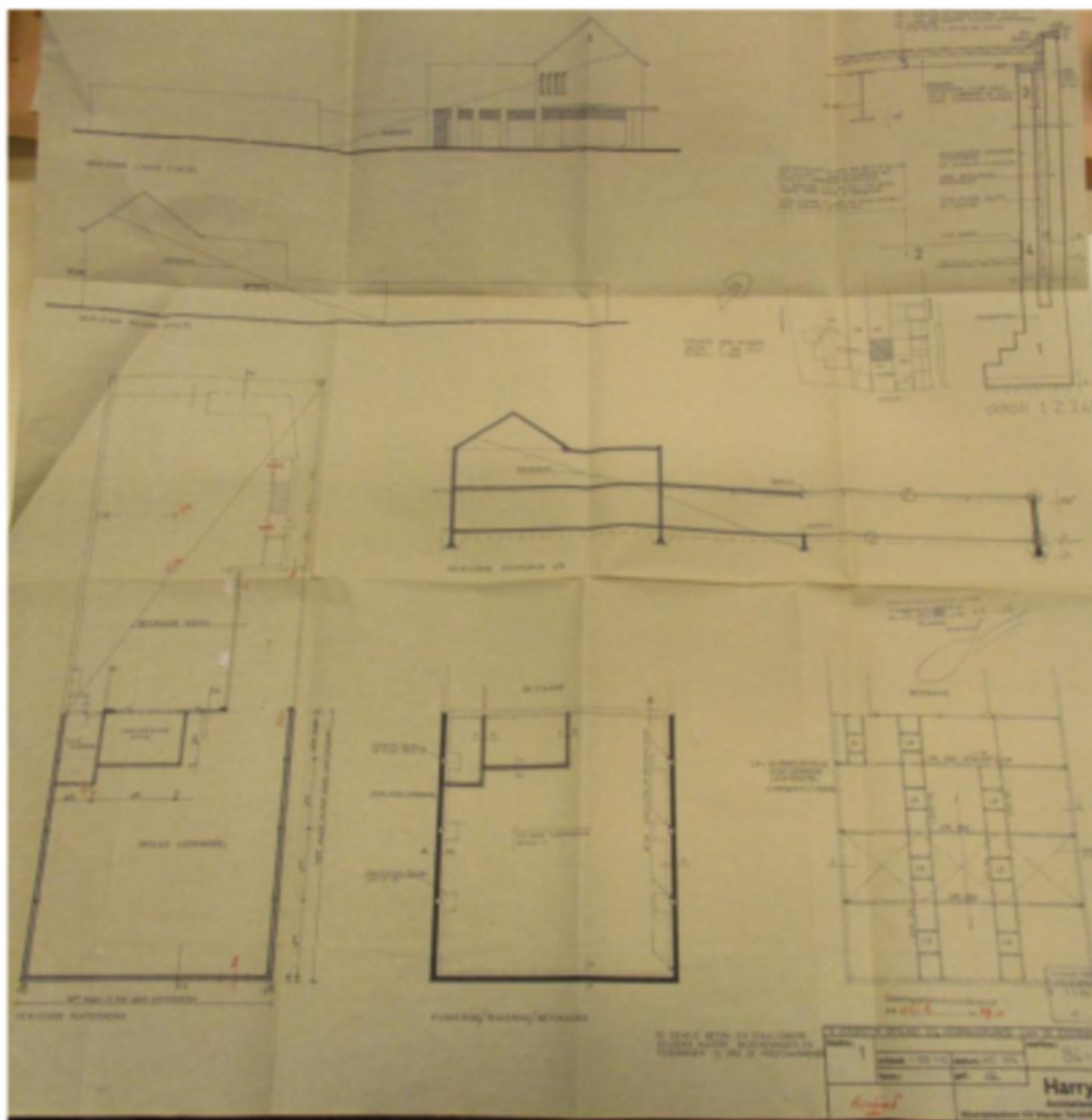

Foto 8. Bouwtekening uitbreiding 1984